

Nie každej generácii sa podarí prežiť obdobie, ktoré by bolo niečím neobyčajné. My – súčasní obyvatelia mesta Prievidza – máme príležitosť byť v roku 2013 svedkami zaujímavých výročných osláv.

Dva letopočty z histórie ľudstva, končiace trojkou, majú výnimočný význam pre Prievidzu – 1113 a 1383. Ten prvý predstavuje prvú písomnú zmienku o Prievidzi v tzv. Zoborskej listine, týkajúcej sa majetkových záležitostí zoborského konventu. Zoborské listiny sú dva najstaršie zachované listinné originály z územia Slovenska.

Vznikli v rokoch 1111 a 1113 z poverenia

kráľa Kolomana v benediktínskom kláštore pri Nitre. Prvá listina (vydaná 1. septembra 1111) sa týkala sporu o vyberanie mýta a desiatkov medzi zoborským kláštrom sv. Hippolyta a kráľovskými vyberačmi mýta. Druhá listina, datovaná rokom 1113, obsahuje majetkový súpis zoborského opátstva. V tejto listine je uvedených vyše 150 dedín a rôznych orientačných bodov v ich chotároch, a preto je zároveň neobyčajne cenným miestopisom celého západného Slovenska na začiatku 12. storočia. Podľa názorov historikov boli obe Zoborské listiny napísané skriptormi benediktínskeho opátstva na Zobore alebo v nitrianskej kapitule a obe sa zachovali v origináli (prvá je dosť poškodená, druhá pomerne zachovalá na pergamene). Sú v depozite Biskupského úradu v Nitre. Práve v tej druhej, tzv. metačnej listine benediktínov zo Zobora z roku 1113, sa uvádzajú ako pomedzné body majetku Opatovce nad Nitrou a aj susedné lokality Bojnice, Prievidza, Nováky a Kocurany. Doslovne sa v tejto listine uvádza: *De Preuigan sunt termini tres, de terra facti et quattuor quercus* (od Prievidze sú tri zemné hranice a štvrtou je dub).

Druhým významným medzníkom histórie mesta je rok 1383. Úspešné rokovania viedli k udeleniu nových výsad mladučkou kráľovnou Máriou, dcérou prvého zjednotiteľa Európy kráľa Ľudovíta I. z Anjou prezývaného aj Ľudovít I. Veľký. Privilégiá udelené... *Anno Dom. M.CCC.LXXXIII. quinta Februarii, Regni autem nostri anno secundo...* boli zárukou nielen slobôd, ale aj väčších hospodárskych možností. Udelenie kráľovských privilégií a ich následné úpravy ďalšími panovníkmi priaznivo vplývali na rozvoj

výroby a obchodovania. Zároveň sa tak vytvárali podmienky na budovanie základov mestského celku. Prosperita mesta, jeho mil'ové právo, ktoré umožňovalo v obvode jednej míle od katastra a katastra jeho troch poddanských dedín – Malá a Veľká Lehôtka a Moštenica – vykonávať remeslo, predávať chlieb, loviť ryby a ďalšie, boli nepísaným pozvaním pre remeselníkov.

Právom môžeme byť hrdí na našich predkov a našu históriu. Oni dokázali odolávať nepriazňam osudu a každá z nespočetných generácií Prievidžanov zanechala niečo hodnotné pre budúcnosť.

Rok 2013 bude teda rokom osláv. Niekoľko mesiacov tím zamestnancov mesta, poslancov, zamestnancov mestských organizácií i spolupracujúcich inštitúcií pripravoval sériu aktivít, kde dostanú príležitosť všetci – malí, mladí, dospelí i seniory – aby vyjadrili svoju spolupatričnosť s mestom, ktoré je ich domovom. Bude na to mnoho príležitostí – programov, koncertov, výstav, vedomostných, literárnych i výtvarných súťaží, športových podujatí..., každý si bude môcť vybrať zo širokého spektra a vyjadriť svojou osobnou angažovanosťou vzťah k svojmu mestu.

Zaželajme nášmu mestu, aby jeho jubilejný rok bol predovšetkým rokom pokojného žitia, naplnenia predsavzatí samosprávy, krokom k ďalšej prosperite a obdobím pripomínania si vzácnych dátumov z histórie prostredníctvom foriem a výrazových prostriedkov charakteristických pre začínajúcu druhú dekádu prvého storočia tretieho tisícročia.

JUDr. Katarína Macháčková
primátorka mesta Prievidza

